

1. Beckner, Clay, and Joan Bybee. A Usage-Based Account of Constituency and Reanalysis. In: Ellis, N. C. and D. Larsen-Freeman (eds.). Language as a Complex Adaptive system. Language Learning 59. Language Learning Research Club, University of Michigan, 2009. PP. 27-46
2. Dombrovan, Tetiana. An Introduction to Linguistic Synergetics. Cambridge Scholars Publishing, 2018.
3. Gelderen, Elly van. The Linguistic Cycle: Language Change and the Language Faculty. Oxford University Press, 2011.
4. <https://sites.manchester.ac.uk/pragmatics-in-cyclicity/home/about/>

УДК 811.111'42

Дубцова О. В.

к. філол. н., доцент,
доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця

КОМУНІКАТИВНІ НЕВДАЧІ, СПРИЧИНЕНІ ПЕРЦЕПТИВНИМИ ЧИННИКАМИ

У роботі виявлено й описано комунікативні невдачі, спричинені перцептивними чинниками в межах інтерсуб'єктивної парадигми.

Комунікативна невдача тлумачиться як нездатність суб'єктів інтеракції вивести інференцію або виведення хибної інференції в межах інтерсуб'єктивного акту. Інференція розуміється «і як природний емергентний продукт усвідомлюваної/неусвідомлюваної взаємодії волі, когніції й афекту в ініціації комунікативної і/чи соціальної дії, і як інструмент виявлення цієї ключової структури психічного досвіду людини у процесі когнітивного лінгвістичного аналізу комунікації» [3, с. 51].

Інтерсуб'єктивний акт комунікації тлумачиться як «інтеракція, що включає мінімум два вербальних/невербальних висловлення (ініціальне і респонсивне), занурених у складно організований динамічний контекст психічного досвіду, 'спільного' для комунікантів, які фокусують увагу на одному і тому самому висловленні як перцептивному стимулові», що «запускає паралельні усвідомлювані/неусвідомлювані інференційні процеси, що включають когніцію, волевиявлення й афект в ініціацію мотивованої, цілеспрямованої комунікативної і/або (миттєвої або відкладеної) соціальної дії» [3, с. 51].

Інференційний аналіз, застосований у дослідженні, надає інструментарій для відтворення інференційних процесів комунікантів та уможливує врахування когнітивних, перцептивних, афективних та волевиявних аспектів взаємодії, зумовлюючих їх цілеспрямовані мотивовані вербальні/невербальні комунікативні дії.

Випадки комунікативних невдач, що підлягають інференційному аналізу, відібрані з американського кінодискурсу, представленого жанром ситуаційної комедії, який моделює живе спілкування.

Як свідчать результати інференційного аналізу, комунікативні невдачі, що виникають внаслідок перцептивних причин, представлені інтерсуб'єктивними актами, де мають місце певні перешкоди у сприйнятті висловлення адресанта, які можуть бути внутрішніми або зовнішніми стосовно комунікантів. Внутрішні причини можуть бути психологічними та психофізіологічними, а зовнішні – технічними.

Комунікативні невдачі, що виникають внаслідок психологічних причин, пов'язані із впливом на процес інтерпретації, такого психологічного чинника як

увага або те, що У. Чейф називає «фокус свідомості» [1, с. 26 – 30]. «Увага зазвичай конструюється відповідно до ступеня активації концептуальних структур у моделі нейронної сітки мозку» [2, с. 46 – 47]. Окрім того, що увага пов'язана з когнітивними можливостями людини, існують природні властивості явищ навколишнього світу, які привертають увагу людини і сприяють «висуненню» цих явищ у свідомості, що впливає на розподіл уваги людини [2, с. 47].

Психофізіологічні причини комунікативних невдач, як правило, пов'язані з аномальним психофізіологічним станом адресанта або адресата (алкогольне сп'яніння, наркотична залежність, втрата свідомості через біль, хворобу, втрата пам'яті тощо), який унеможливує їх повноцінну участь у процесі комунікації.

Технічні причини комунікативних невдач зумовлені механічним комунікативним шумом, що спричиняє деформацію інформації в каналах комунікації (шум мотора автомобіля/вентилятора тощо, гомін у приміщенні/на вулиці, несправності телефонного апарату, якщо спілкування ведеться по телефону тощо).

Список літератури

1. Chafe W. L. *Discourse, consciousness and time: the flow and displacement of conscious experience in speaking and writing*. Chicago : Chicago University Press, 1994. 327 p.
2. Croft W., Cruse D. A. *Cognitive linguistics*. Cambridge : Cambridge University Press, 2004. 356 p.
3. Martynyuk A. «Now that the magic is gone» or toward cognitive analysis of verbal/co-verbal communication. *Cognition, communication, discourse*. 2017. № 15. P. 51–72.

УДК: 81'255

Корольова Т. М.

д. філол. н., проф.,

професор кафедри філології,

Одеського національного морського університету,

Смаглій В. М.

д. філол. н., проф.,

професор кафедри філології,

Одеського національного морського університету,

Александрова О. В.

к. філол. н., доц.,

доцент кафедри іноземних мов гуманітарних факультетів,

Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова

ELIMINATION OF AMBIGUITY IN MACHINE TRANSLATION SYSTEMS

One of the most important problems in machine translation systems (MTS) may arise at the stage of morphological analysis since there are several variants of identification of any word form in the lexicon, which leads to ambiguity of word recognition [3, 5]. In some cases, this problem can be solved at the stage of morphological analysis. In other cases, the input of the parser receives a tokenization graph containing for the «doubtful» token two (or more) most likely recognition option. In order to *eliminate the ambiguity by the morphological analysis* to reduce the ambiguity of recognition and eliminate the impossible options, it is necessary to take some statistical patterns of a language into account [4].

First of all, a large set of heuristic rules eliminates a number of obviously invalid options. For example, in the context of... *для неї*... it can be considered that the second